

Nr 84.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1925 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avskrivning av förfallna räntor å statslån till järnvägsaktiebolaget Borgholm—Böda.

(4:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 13 mars 1925 dagtecknad proposition, nr 107, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden nämnda dag, föreslagit riksdagen medgiva, att av statens fordran hos järnvägsaktiebolaget Borgholm—Böda å det i nyssnämnda statsrådsprotokoll omförmälda, bolaget den 21 december 1904 beviljade lån å 419,000 kronor må under de i statsrådsprotokollet förordade villkor för varje år, räknat från och med år 1925, avskrivas ett belopp av 30,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

Den 11 december 1903 beviljade Kungl. Maj:t järnvägsaktiebolaget Borgholm—Böda koncession å järnväg om 0.891 meters spårvidd från Borgholm till Böda å Öland.

Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag i ämnet anvisade 1904 års riksdag såsom bidrag för anläggning av ifrågavarande järnväg för år 1905 ett extra anslag av 175,000 kronor att utan återbetalningsskyldighet under vissa villkor utgå till nämnda järnvägsaktiebolag.

Den 21 december 1904 fastställde Kungl. Maj:t kostnadsförslag för järnvägsanläggningen att, såvitt kostnaden skulle tagas till grund för sökt statslån, sluta å 838,000 kronor samt beviljade för utförande av järnvägsanläggningen ett lån ur allmänna järnväglånefonden av 419,000 kronor på vissa angivna villkor.

Å detta lån har bolaget sedermera icke kunnat fullgöra vare sig räntebetalning eller kapitalavbetalning.

I skrivelse till Kungl. Maj:t har nu bolaget gjort framställning om avskrivning av viss del av bolagets skuld till staten och därvid anfört bland annat följande:

Under de senaste åren hade inkomsterna väsentligen ökats. Sålunda hade de överstigit driftkostnaderna år 1918 med 23,532 kronor, år 1919 med 29,507 kronor, år 1923 med 22,074 kronor och år 1924 med omkring 23,000 kronor. Genom ytterligare förenkling av driften och ökad ved- och virkestransport från Böda kronopark till mellersta och södra Öland skulle

järnvägens inkomster väsentligt ökas och detta i ännu högre grad, om domänstyrelsen ville sänka prisen å virke och ved, som såldes från kronoparken till direkta förbrukare, varom järnvägsförvaltningen ämnade ingå till domänstyrelsen med särskild framställning. De skogfattiga socknarna i mellersta och södra Öland skulle härigenom få sitt behov av dessa skogsprodukter fyllt, då järnvägen genom den ökade ved- och virkestransporten kunde tillämpa lägre frakttariffer, så att inköpen från kronoparken ställde sig lägre än från fastlandet, varifrån inköpen till mellersta och södra Öland nu gjordes.

Därest avskrivning av räntorna å ursprungliga statslånet medgäves och med vidtagande av de sparsamhetsåtgärder, som kunde bliva möjliga, hade järnvägsförvaltningen den bestämda övertygelsen, att bolagets ekonomiska ställning skulle bliva sådan, att såväl amortering som förräntning av statslånet kunde ske.

På grund härav har bolaget hemställt, att det skuldbelopp, som uppkommit genom att räntor och överräntor å 1904 års statslån icke inbetalts, måtte avskrivas.

*Utskottets
yttrande.*

Med hänsyn till järnvägsbolagets svaga ekonomiska ställning har departementschefen, i enlighet med riksgäldsfullmäktiges förslag, tillstyrkt, att ifrågavarande bolag hädanefter skulle hava att förränta och amortera allenast det ursprungliga statslånet, 419,000 kronor. Så snart dylik annuitet för ett år erlagts, skulle samtidigt enligt vissa av riksgäldsfullmäktige angivna grunder avskrivas 30,000 kronor å bolagets överskjutande, oreglerade ränteskuld till staten, vilken den 2 januari 1925 uppgick till icke mindre än 457,644 kronor 66 öre.

Enligt vad i ärendet gjorts sannolikt, torde på detta sätt kunna förhindras bolagets försättande i likvidation och möjlighet öppnas till ett fortsatt upprätthållande av driften på banan.

Utskottet, som anser det sålunda framlagda förslaget om avskrivning av ränteskulden böra godtagas, får hemställa,

att riksdagen må medgiva, att av statens fordran hos järnvägsaktiebolaget Borgholm—Böda å i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 13 mars 1925 omförmälda, bolaget den 21 december 1904 beviljade lån å 419,000 kronor må under de i statsrådsprotokollet förordade villkor för varje år, räknat från och med år 1925, avskrivas ett belopp av 30,000 kronor.

Stockholm den 8 maj 1925.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.